

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Contractu Et Sacramento Matrimonii

Bosco, Jean a

Lovanii, 1678

Concl. II. Adveniente die, & adimpletâ conditione, perficitur Matrimonium
in ratione contractûs & Sacramenti sine nono consensu, nisi prior fuerit
revocatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73432)

Quod amplius declaratur. Ponamus consensum necessario duraturum per aliquod tempus, ut obtineat suum effectum, v. g. in exemplo posito, intentio administrandi Sacramentum, quamdiu durat applicatio materiz, & prolatio formz; donec impleatur illud tempus, ille consensus seu illa intentio non dicitur obtinere suum effectum; nisi quando accesserit ultimum instans illius temporis. Sic ergo impræsentiarum considerandum est tempus, usque ad conditionis eventum; donec enim hæc eveniat, nondum est perfectus consensus; quia nondum advenit quasi instans sui complementi, ac proinde nondum peperit obligationem absolutam Matrimonii; & ideo habet locum revocatio, & contractus purus seu absolutus cum alia.

Sed quid ad hæc Pontius? Quamvis (inquit sup. n. 16.) acuta hæc explicatio sit, & quæ non difficile sustineri possit; adhuc tamen contra illam est, quod Pontifex in ea conditione, Si pater consenserit, planè dicat esse consensum de futuro. Et præterea; quantumvis acutè explicetur, & verbis adumbratur, si tamen exactius consideretur, totum hoc non transcendit limites sponsalium, ut videmus in effectibus, qui ex ejusmodi consensu conditionali sequuntur, & est evidens signum constantis obligationis & naturæ illius. Hæc ille.

Ego autem dico; totum hoc transcendere limites sponsalium in eo, quod sponsalia adhuc requirant novum absolutum consensum de præsentibus; sed consensus ille conditionalis de præsentibus; ita ut post eventum conditionis, non sit necessarium adhibere novum consensum absolutum de præsentibus; sed per positionem conditionis, prior consensus conditionalis transeat in absolutum, & inducat stabilem obligationem Matrimonii, ut edissero Concluf. sequenti.

Tantum præmitto, quod ibidem n. 22. ait Pontius: Ex contractu conditionali transire obligationem ad hæredes; quia, inquit, est obligatio justitiæ, & ideo §. Ex conditionalis, Inst. de Verb. oblig. dicitur: Ex conditionalis stipulatione, spes est debitum iri, eamque ipsam spem in hæredes transmittimus; si prius, quam conditio extet, mors nobis contigerit. Estque communis doctrina, ut docet Molina to. 2. de Justitia disp. 285. post. 3. conclus. Quod de conditione casuali & mixta receptum est, & de potestativa, quæ necessariò personæ adhæret, ita ut sit de aliquo, quod necessariò adimplendum est per personam, cui sit promissio; tamen de potestativa conditione, quæ non ita adhæret personæ, non est sine controversia: Bartolus enim, & communis Jurisperitorum sententia negat. Existimo tamen veriorè sententiam oppositam, transire scilicet ad hæredes, ut docet

Molina disp. citatâ. Uique adhuc Bassilius. Infero ego; ergo malè ibidem n. 14. distinguit inter obligationem in diem, & obligationem sub conditione, quod obligatio in diem statim oritur, secus obligatio sub conditione; & ideo obligatio in diem transeat ad hæredes, secus obligatio conditionalis, nisi intelligat suam doctrinam, sicut videtur intelligere, de solo legato conditionali, & tunc perperam ex illa differentia infert generaliter, ut supra vidimus, obligationem, quæ nascitur ex contractu conditionali, non esse obligationem præsentem ejus contractûs, cum solum id locum habeat in legato, propter specialem juris constitutionem, quæ non est extendenda ad Matrimonium; & ideo dicimus, eandem esse rationem Matrimonii in diem, & Matrimonii sub conditione, videlicet, ex ipsis non oriri perfectam & indissolubilem obligationem, antequam conditio eveniret, aut dies præfixa adveniret. Porro, & erit

CONCLUSIO II.

Adveniente die, & adimpletâ conditione, perficitur Matrimonium in ratione contractûs & Sacramenti sine novo consensu, nisi prior fuerit revocatus.

Suppositâ veritate præced. Concluf. parvam habet difficultatem hæc Conclusio; unde qui nobiscum docent, consensum Matrimoniale recipere diem & conditionem; consequenter nobiscum dicunt, adveniente die, & adimpletâ conditione, purificari ejusmodi consensum; ac proinde Matrimonium perfici absque novo consensu. Igitur Concluf. nostram docet Sanchez lib. 5. disp. 8. n. 5. cum Aliis multis tam Jurisperitis, quam Theologis, quos ibidem in fine citat. Probatur primò, ex cap. Super eo. de Condit. appofitis, præcedenti Conclusionè adducto, & expenso. Videantur ibi dicta.

Probatur secundò; quia sponsalia conditionata purificantur impletâ conditione sine novo consensu; ergo etiam Matrimonium conditionatum. Consequentia patet: quia sicut ad Matrimonium requiritur purus consensus de præsentibus, ita ad sponsalia purus consensus de futuro; quippe ex sponsalibus conditionatis non oritur publica honestas, nisi impletâ conditione; arg. cap. un. de Sponsal. in 6. ibi: Cum ex sponsalibus conditionalibus ante conditionem extantem, securi consensus (scilicet purum de futuro) non habentibus, & incertis, nulla publicæ honestatis justitia oriatur.

45. Illatio Au- thoris.

46. Concluf. probatur x. ex cap. 5. de Condit. appof.

Sanchez.

Secunda probatio exem- plo sponsa- lium.

Cap. un. de Sponsal. in 6.

47. *Probat 3. exemplo ceterorum contractuum.*

Probat 3. exemplo ceterorum contractuum conditionalium, qui hoc modo purificantur, ut disertis verbis dicitur in leg. *Potior*, ff. *Qui potio*. in pig. hab. ibi: *Cum enim semel conditio exitit perinde habetur, ac si illo tempore, quo stipulatio inchoata est, sine condicione facta esset.* Et l. 7. ff. de *Contrah. empt.* ita scriptum habemus: *Conditionales venditiones tunc perficiuntur, cum impleta fuerit conditio.* Subsumo: sed si à principio non fuisset adjecta conditio consensui Matrimoniali, Matrimonium foret perfectum & validum absque alio consensu; ergo etiam cum impleta fuerit conditio.

An alii contractus conditionales purificantur impleta condicione ex natura rei.

Respondent Aliqui: neque sponsalia, neque ceteros contractus conditionales sic purificari ex natura rei; sed tantummodo ex dispositione juris positivi, quod statuit, ut si quis contrahat, velit nolit stet contractui. Quæ sententia (inquit Pontius sup. cap. 14. n. 13.) probari potest à simili de contractu Matrimonii, & iisdem rationibus, quibus de Matrimonio, probatur. Eamque ipse secutus fuit cap. 13. n. 14. in fine, dicens: Manifestum est, obligationem, quæ nascitur ex contractu conditionali, non esse obligationem presentem ejus contractus, sed tantum esse quasi promissionem contractus, qui posita condicione fieri debet, & compelluntur facere contrahentes.

48. *Afirmant Aliqui.*

Pet. Ledesma Pontius.

Hic autem, scilicet cap. 14. n. 14. sic ait præfatus Auctor: Alii tamen existimant, quod hujusmodi contractus purificantur solo eventui conditionis, sine novo consensu, oriri non ex speciali juris positivi dispositione, sed ex ipsa rei natura. Sic docet Pet. Ledesma de Matr. q. 47. art. 5. in dub. 1. de condit. honestis conclus. 2. impugnans Victoriam in hac parte, & ego ita sensi in prima editione lib. de Imped. Matr. cap. 17. §. ult.

Et probant ex communi modo contrahendi.

L. 213. ff. de Verb. sign. L. 7. ff. de Contrah. empt. L. 2. ff. de In diem adject.

Et pro hac sententia potest confici primum argumentum, desumptum ex communi modo contrahendi; communiter enim fiunt hujusmodi contractus, neque renovatur consensus, & ex natura rei possum ego pro mea voluntate transferre dominium rei propriae vel purè, vel conditionaliter. Et hoc docent Jurisconsulti, in l. *Cedere diem*, de Verb. signif. & in l. *Hæc venditio*, ff. de *Contrah. empt.* Ubi asserunt, quod contractus conditionales adveniente condicione perficiuntur. Idem habetur in l. 2. ff. de *In diem adject.*

49. *Reprobatur opposita sententia Victoriam.*

Sine fundamento autem dixit Victoria, id esse dispositum jure positivo, quasi eo concluso, non ita esset ex natura rei. Nam citata verba non significant novi juris dispositionem, sed juris naturalis explicationem. Nullum enim est verbum, ex quo possit probabiliter colligi, legem in eo casu voluisse

supplere consensum, si aliis non erat celebratus contractus. Id quod maxime adnotandum est in dispositionibus juris positivi, quando de contractibus est sermo. Sine fundamento enim, & clara dispositione, dicendum non est, legem in aliquo casu transferre dominium, & disponere, contractum censendum esse purum, sine consensu contrahentium. Deinde, verba illa citata non sunt Imperatoris, sed Ulpiani, explicantes potius naturam illorum contractuum, quam statuentis aliquid jus circa illos.

Rursus aliud est, forum externum tantum præsumere celebratum contractum, propter externa signa, quæ prudenter intendantur internum consensum; aliud verò contractum esse validum, etiam quando non sunt signa, ex quibus possit prudenter colligi consensus. Et licet illud prout quenter judicetur in foro exteriori, præterius nunquam fit, sine aperta dispositione legis.

Ex qua doctrina facile etiam potest videri, quod dicebat Soto. Nam si per contractum celebratum per verba de præsentia conditione de futuro, impleta condicione non purificatur ex natura rei, ergo per hæc signa non potest legillator præsumere purificationem contractus. Legator autem non ducitur præsumptione ubi externa signa prudenter intendantur sensum. Hactenus Pontius pro illa sententia.

Hoc tamen diffidium (proleptice lius n. 15.) inter has sententias, ego non posse ista ratione componi, quod in institutionem juris civilis, non potest fuit ab initio in institutionem contractuum (sunt enim isti de puritate aut civili, & non de jure naturali) legem aliquam juris dispositionem, quæ post contractam emptionem conditionalem, v. g. non iterum renovari debet. Si de prima intelligatur, non potest judicare veram primam sententiam Victoriam & Aliorum; quia existimo esse potestatem, quam habent jura in bona hereditarium, potuisse disponere, & sic contractus illos civiles, ut per contractum conditionatum, secuto eventu conditionis transferretur dominium. Quis hoc magis potest?

Non potuit autem sic disponere in contractu Matrimonii, ut consensus conditionis nato transferretur dominium; quia consensus iste non est Matrimonii, sed sponsalium, & ob specialem & magis excellentem naturam hujus contractus, quæ ab institutione hujus contractus, quæ ab institutione horum contractuum, præterius non potest, juxta illam sententiam Victoriam, & ob specialem & magis excellentem naturam hujus contractus, quæ ab institutione horum contractuum, præterius non potest, juxta illam sententiam Victoriam, & ob specialem & magis excellentem naturam hujus contractus, quæ ab institutione horum contractuum, præterius non potest, juxta illam sententiam Victoriam.

id non negant, sic esse institutum jure civili vel gentium primavà illà institutione, quã isti contractus induciti sunt. Hęc ille.

Sed supponit in primis, quod probandum est, & cujus contrarium probavimus Conclusionem præcedenti, scilicet, consensum istum non esse Matrimonii, sed sponsalium.

52. Addit: speciale esse, & magis excellentem naturam hujus contractus, propter quam ibid. n. 5. existimat; etiam suppositã veritate prioris nostræ Conclusionis, adhuc necessarium esse novum consensum. Hic enim (inquit) contractus, ob perpetuitatem suam, diversam exigat rationem consensûs; & nunquam consensus conditionatus sufficit in eo ad transferendum dominium, licet in aliis sufficeret. Alii enim contractus rescindi possunt, & transferri dominium ad tempus potest; Matrimonium verò, si semel habeat valorem, nunquam potest rescindi, & idè ex natura ipsa rei non potest fieri sub conditione, sed si fit, absolute debet fieri, & debet tradi dominium perpetuum. Ita Basilus.

53. Respondeo cum Sanchez supra n. 8. quãvis ante adventum conditionis ille consensus sit insufficientis, eã tamen adveniente, manet purus & perfectus. Sufficit ergo quòd Matrimonii sit firmum & perpetuum, postquam conditio completa est; tunc enim primò est perfectum & completum, quod fieri potest per consensum solum habitualiter vel virtualiter existentem, prout existit, quando ante sub conditione præstitus est, & medio tempore non est revocatus.

Ex quo patet; quare in Conclusionem addatur: *Nisi prior fuerit revocatus*; quia cum tunc nequidem habitualiter maneat prior consensus, non potest impleri conditio perfici, prout perficitur, quando medio tempore non fuit revocatus. Quæ utique perfectio sufficit, ut prior consensus, qui ante impletam conditionem erat insufficientis, post impletionem Matrimonium perficiat; non ergo requiritur novus consensus, sed perfectio tantum prioris, quæ haberi non potest, postquam prior consensus fuit revocatus. Cùmque Matrimonium requirat consensum partium, neque hic suppleri possit per solam potestatem humanam, ut diffusius ostendimus Sect. 3. Conclus. 7. sequitur manifestè, tali casu non fieri Matrimonium, nisi accedat novus consensus.

Hinc oppositum contingit in aliis quibusdam contractibus, in quibus Republica potest supplere consensum, & censetur supplere in casu, quo quis injustè revocat suum consensum. Hoc autem non habet locum in Matrimonio, ut patet ex dictis Sect. 6. de Matrimonio, quod contrahitur per Procuratorem. Sicut ergo ibi consensus ejus,

qui per Procuratorem contrahitur, est sufficiens, nisi revocetur, ita etiam hic; non ut statim fiat perfectum Matrimonium, sed quando adimplebitur conditio. Et sicut Matrimonium, contractum cum alia post procuratorem datam, est validum, illud autem, quod fit per Procuratorem invalidum; ita etiam in præsentem Matrimonium, quod absolute contrahitur cum alia ante impletam conditionem, est validum, prius autem etiam post impletam conditionem, invalidum, ut latius dicemus Conclus. sequenti.

Cæterum, quod jam dictum est de Matrimonio, quod contrahitur per Procuratorem, idem etiam cernitur in casu, quo alter conjux diceret: *Consensio in te, si tu in me consenseris*; pendet siquidem hoc Matrimonium ex futuro eventu consensûs alterius, ita ut si ante alterius consensum, prior consensus revocetur, aut cum alia absolute Matrimonium contrahatur, prius Matrimonium non valeat, etiam accedente alterius consensu; sin autem prior consensus non revocetur, perficitur Matrimonium accedente consensu alterius, sine novo consensu ejus, qui prior consenserat.

56. Nec obstat: quòd hæc conditio sit intrinseca, cum non possit esse Matrimonium sine consensu mutuo, ut proinde non faciat Matrimonium conditionale; quia non sic est intrinseca, ut statim debeat poni, adedque pro tempore intermedio suspenditur prior consensus à suo effectu; & potest eodem modo invalidari, sicut consensus præstitus sub conditione extrinseca: ergo etiam uterque consensus ita poterit suspendi ab aliqua conditione extrinseca; non enim apparet sufficiens ratio disparitatis.

Et consequenter dico; quòd sicuti suspensio unius consensûs, non est contrarietas Sacramenti; ita neque suspensio utriusque consensûs. Scio, Aliquos esse, qui in hoc constituunt differentiam inter alios contractus, & contractum Matrimonii, quòd hic sit propriè dictum Sacramentum: porro nulla alia Sacramenta possunt conferri sub conditione de futuro contingenti, ergo nec Matrimonium.

57. Sed respondeo: in primis, neque Matrimonium, ut est Sacramentum, posse conferri sub conditione de futuro contingenti; quippe contractus ille conditionalis, de quo hic tractamus, non est Sacramentum, nisi dum conditio impletur; ergo tali casu Sacramentum Matrimonii non confertur sub conditione de futuro contingenti, ut sole meridiano clarius est; sed tantum elicitur consensus Matrimonialis, ut sic loquar, id est, consensus, aptus constituere Matrimonium Sacramentum, pro tempore quo conditio fuerit impleta; unde ante illud tempus non-

55. Consensus Matrimonialis unius potest pendere à futuro eventu alterius.

56. Occurritur objectioni.

Suspensio utriusque consensûs à conditione extrinseca non est contrarietas Sacramenti.

57. Sacramentum Matr. non confertur sub conditione de futuro contingenti.

nondum est posita pars essentialis seu essentia Matrimonii, quid ergo mirum, si nondum positum sit Sacramentum Matrimonii?

Itaque tali casu Sacramentum Matrimonii non pendet immediatè à conditione futura, sed à parte sui essentiali, quæ ante conditionem non ponitur in esse. Sic pendet Sacramentum confessionis ab Absolutione, quæ potest dari diu post confessionem, etiam completè factam. Hoc autem non habet locum in aliis Sacramentis v. g. Baptismo, & similibus, in quibus positio materiæ vel formæ non potest pendere à conditione futura. Impossibile enim est, ut infusio aquæ, vel pronuntiatio formæ, ita pendeat à re futura, ut hæc positâ, aut non positâ, illæ etiam fuerint positæ, aut non positæ. Sacramenta autè statim atque eorum materia & forma integrè posita sunt, necessariò ponuntur, vel nunquam. In Matrimonio verò consensus internus est pars essentialis, qui factus sub conditione, ita ab ea pendet, ut eâ positâ, verè à parte rei completè ponatur, aliàs non. Ita hanc rem explicat Coninck de Sacram. disp. 29. n. 13. Vide plura Disp. 1. hujus Operis Sect. 7. Conclus. 9. & Disp. 7. Sect. 3. Conclus. 6.

Coninck.

58.

Sacramentum Matrimonii multa habet particularia.

Breviter dico; quia Christus per elevationem Matrimonii ad dignitatem Sacramenti, non immutavit naturam contractûs; hinc multa alia habet hoc Sacramentum, quæ cætera Sacramenta minimè patiuntur; ut non habere ministrum distinctum ab ipsis contrahentibus; posse fieri per Procuratorem; non requiri, ut uterque conjux simul tempore consentiat, & similia. Si ergo ut contractus, perfici possit per eventum conditionis, sine novo consensu; etiam similiter perfici poterit, ut est Sacramentum.

59.

Prima differentia quam Adversarii assignant inter hunc contractum, & alios, rejicitur ex Sanchez.

Quapropter Adversarii, non contenti, & meritò, hæc differentiâ, alias præterea ad junxerunt; Prima sit, quòd in aliis contractibus jure præsumitur semper in virtute durare priorem consensum, donec impleatur conditio, secus in Matrimonio. Sed, ut bene notat Sanchez supra n. 5. hoc est gratis dictum; quia in Matrimonio etiam præsumitur idem: ut quando contrahitur Matrimonium per Procuratorem, præsumitur consensus instituentis Procuratorem durare, juxta cap. fin. de Procur. in 6. Igitur eadem facilitate negatur prima differentia, quâ asseritur.

60.

Secunda.

Secunda est: quòd Matrimonium pertinet ad eos contractus, qui traditione perficiuntur, ita ut essentia illius constet traditione, & translatione domini corporum, quàmvis ea traditio non fiat alio actu diverso à consensu, sensibiliter expresso, ut contingit in aliis contractibus, quorum essentia etiam si traditione constet, est tamen alius actus traditionis, præter consensum sensibi-

liter expressum. Illi autem contractus, qui traditione perficiuntur, non continentur per solo eventum conditionis, nisi adit traditio.

Quantùmvis enim per verba de presentibus sub conditione de futuro, & adimpletione conditione, intelligamus aliquem obligatum mutandum, tamen re ipsa non traditio intelligitur mutuum, cujus obligatio conditione rei oritur, ut habetur Instit. Quibus modis re contr. oblig. in principio. Contrahitur obligatio, veluti mutui dante. Itaque loquendi modo Justiniani planè colligitur non esse obligationem mutui, sed obligationem mutui re ipsa contractam.

Verùm nec hæc differentia est etiam juxta Pontium supra n. 4. traditio ipse, quia contractus Matrimonii non convenire videtur cum his contractibus, qui traditione perficiuntur, quoniam essentia consistit in translatione domini corporum, partim ab illis differt. Matrimonium esse debet, semel expresso sensibiliter consensu, non esse licitum contrahere contra jus prioris conjugis, non potest differre ab his contractibus, qui traditione perficiuntur, ut v. g. ab emptione, in qua ante traditionem non potest acquiri perfectum dominium, et venditor potest validè, licet illud contractum venditionis cum licetore.

Et denique, quàmvis certum non sit ad eos contractus, qui traditione perficiuntur; tamen adhuc effectus conditionis, quàm, licet alii contractus non continentur solo eventum conditionis, Matrimonium tamen purificetur. Quia alii potest sensibiliter expressum, respicitur ad actum traditionis, quod in Matrimonio contingit, cum in consensu ipso, sensibiliter expresso, sit acceptatio & traditio parte utriusque conjugis. Matrimonium manuum porrectio possit esse figurative traditionis & possessionis, imò & aspectu nunquam enim solo aspectu acquiri dominium & possessio, §. 16. Inst. de heredi. divis. ibi: Eoque intelligitur esse traditio in conspectu suo sit. Ita Pontius.

Quinimo existimat Lugo de Jur. Nat. 22. n. 394. etiam alios contractus, qui traditionem ad sui completionem posse aliquando per adventum conditionis perfici absque novo consensu, quoniam si consensus non revocatus virtualiter perverat. Nam, inquit, si tradas 100. aureas Petro, ut interim habeat in depositum, ipse post octo dies aliquid in tuum aliquid quium exequatur, ex tunc habeat illius suos, nam ex nunc eos ipsi donas, & visus eos suo nomine possideat, postea tali condi-

B
Sacramentum
Matrimonii

ratione, vel quod mutuo illos accipiat, de iis que
 ut suis disponere possit, posita tali conditio-
 ne; tunc certe pecunia non transit nunc in
 dominium Petri: posita tamen conditione, si
 priorem consensum non revocaveris, poterit
 procul dubio Petrus eos sibi accipere, & de
 illis ut suis liberè disponere; quia ex vi prio-
 ris consensu, virtualiter perseverantis, cen-
 seris tunc eos tradere, quæ traditione perficitur
 contractus donationis vel mutui: ergo, si
 ipse etiam animum habet, vel habuit, eos tuo
 nomine possidendi posita conditione, absque
 alio novo consensu tuo, incipit eos suo no-
 mine possidere, & ponit totum, quod exi-
 gebatur ad perficiendum talem contractum.

Unde idem dicendum videtur, quoties
 non requiritur traditio realis, sed sufficit
 virtualis vel interpretativa, quæ in tali mo-
 do contrahendi, talibus verbis expresso, con-
 tinetur, ut cum donans domum Petro, con-
 stituit se eius nomine possessorem & inquilinum,
 & idem censetur ei domum tradere. Nam si
 donaret, etiam sub conditione futura, &
 diceret: *Ex nunc pro illo tempore & hora, quæ
 cras talis conditio posita fuerit, constituo
 me possessorem & inquilinum tuo nomine;* id
 sufficeret, ut postera die, priori consensu non
 revocato, adveniente conditione, censetur
 traditio fieri absolute virtute prioris
 consensu, virtualiter manentis.

Quod enim operatur consensus moraliter
 præsens, operari poterit idem consensus non
 revocatus virtualiter præsens: quare si con-
 sensus præsens, tali modo expressus, sufficit
 ad inducendam traditionem virtuales; sic
 etiam idem consensus, virtualiter præsens,
 poterit postea eandem traditionem virtuales
 inducere; sicut enim in Matrimonio
 verba & consensus præsens inducit tradi-
 tionem actualem corporum, & idem con-
 sensus virtualiter manens, inducit postea
 posita conditione eandem traditionem; sic
 in aliis contractibus idem consensus, virtuales
 perseverans, poterit adveniente condi-
 tione inducere traditionem virtuales, quæ
 solo consensu & verbis induci potuissent.
 Quando tamen requiritur traditio realis, suf-
 ficiet, si res illa jam penes donatarium inveniatur,
 ad hoc ut vi prioris consensu virtualiter
 manentis, incipiat ab ipso ut sua possideri.
 Hucusque Cardinalis.

Ergo nec secunda differentia probat oppositum
 nostre Conclusionis; sed adhuc verè dicitur:
 tamen Matrimonium sit contractus, qui nequeat
 perfici solo consensu, sed necessariò constet
 traditione rei; equidem sub conditione celebra-
 tum, eventum conditionis purificatur, sive
 perficitur sine novo consensu, nisi prior
 consensus fuerit revocatus. Ex quo sequitur
 hoc corollarium.

CONCLUSIO III.

Si pendente conditione, alia absolute ducatur,
 primum Matrimonium est invalidum, et si
 postea conditio impleatur, secundum est
 validum, quamvis illicitum.

Incipio ab eo, quod certum est apud Omnes,
 scilicet secundum Matrimonium esse illicitum;
 quippe nemo dubitat, quin ex tali Matrimonio
 oriatur obligatio pura expectandi eventum
 conditionis, & obligatio conditionalis ad
 minus sponsalium; his autem obligationibus
 præjudicat secundum Matrimonium, supposito
 quod sit validum, ut per se manifestum est;
 ergo peccat graviter, quia contra iustitiam in
 materia gravi, qui id facit absque causa,
 invitâ alterâ parte; & magis, inquit,
 Aversa: Tertiò, in fine, quam qui à solis
 sponsalibus recedit. Videntur autem, addit
 idem Auctor, eadem causæ sufficere posse ad
 licitè recedendum ab eo contractu, atque à
 sponsalibus.

Sed contra, diceret aliquis: si majus peccatum
 est, recedere à contractu illo conditionato;
 ergo etiam videntur requiri majores causæ
 ad licitè ab eo recedendum; nam quod obli-
 gatio aliqua gravior est, eò requiruntur
 majores causæ, ut illa obligatio cesset sive
 dispensationem, sive aliud medium. Sic v.g.
 quia major obligatio est celebrandi Missam
 cum manipulo, stola & casula, quam cum
 cingulo; idem major requiritur causa ad
 celebrandum sine manipulo, stola, & casula,
 quam dumtaxat sine cingulo.

Similiter; quia major est obligatio voti
 absoluti castitatis perpetuæ, quam voti
 dumtaxat conditionati; idem major requiritur
 causa ad dispensandum in voto absoluto,
 quam conditionato. Immo votum absolutum
 Pontifici reservatum est, secus conditionatum.
 Ergo itidem; si magis peccet, qui recedit à
 Matrimonio conditionato, & per consequens,
 si Matrimonium conditionatum magis obliget
 (nam ille excessus peccati, non potest aliunde
 provenire, quam ex excessu obligationis)
 videntur etiam requiri majores causæ, ut
 licitè recedatur à Matrimonio conditionato,
 quam à sponsalibus.

Ut sit de hoc excessu, ad veritatem Conclusi-
 onis sufficit, quod absolute illud Matrimonium
 sit illicitum, estò etiam non foret validum;
 quia saltem per illud revocatur prior
 consensus, ad quem tamen altera pars per
 contractum onerosum jam acquisiverat jus.
 Unde cogendus talis foret ad renovationem

X x x prio-

65.
 Probatur se-
 cundum Ma-
 tr. esse illicitum,
 si contrahatur si-
 ne justa
 causa.

Aversa:

66.
 An requiratur
 major
 causa, quam
 ut recedatur
 à sponsalibus.

67.
 Per se-
 cundum Matr.
 revocatur
 prior consen-
 sus.